

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33538
Nom	Psicologia i sistema sexe/gènere
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1311 - Grau de Treball Social	Facultat de Ciències Socials	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1311 - Grau de Treball Social	37 - Psicologia i Sistema Sexe/Gènere	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
MALONDA VIDAL, ELISABETH	300 - Psicologia Bàsica

RESUM

Es tracta d'una assignatura optativa, de 4,5 crèdits i de caràcter teòric-pràctic, que forma part de l'itinerari F3 d'optativitat dedicat a Igualtat i Benestar Social i en el qual també s'inclou antropologia urbana, hàbitat, territori i medi ambient, ideologies i benestar social, treball social amb dones i treball social en polítiques actives d'ocupació.

Al seu torn, en el nou pla d'estudis de grau en Treball Social, hi ha dues matèries obligatòries, de 6 crèdits bàsics cada una, titulades: Psicologia (C1) i Igualtat de gènere i no-discriminació (C5), que se situen ambdues en el Mòdul C. Processos i problemes sobre els quals actua el treball social, i que s'imparteixen en el primer quadrimestre de primer curs.

Això significa que, quan els/les estudiants/estudiantes accedeixen a la matèria optativa de Psicologia i sistema sexe/gènere, ja tenen una formació bàsica tant en investigacions de gènere i perspectiva feminista com en processos psicològics bàsics, raó per la qual l'assignatura optativa se centrarà en l'estudi d'aspectes psicològics des de la perspectiva del sistema sexe/gènere.

L'objectiu bàsic d'aquesta matèria optativa consisteix a proporcionar una visió teòrica i aplicada de les implicacions psicològiques i socials derivades de la classificació dels humans en dones i homes, classificació que s'inicia abans del naixement, i que travessa per complet el desenvolupament del comportament i de l'activitat psíquica, i afecta, de manera particular, les relacions interpersonals. Es pretén igualment fomentar en els/les estudiants/estudiantes un sentit crític que possibiliti valorar la documentació oferta en les seues diferents àrees i unitats temàtiques.

La docència d'aquesta assignatura correspon al Departament de Psicologia Bàsica, els despatxos del qual se situen fonamentalment a la Facultat de Psicologia (av. de Blasco Ibáñez, 21).

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

1311 - Grau de Treball Social

- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Capacitat per a planificar, implantar, revisar i avaluar la pràctica del treball social amb persones, famílies, grups, organitzacions, comunitats i amb altres professionals i circumstàncies.
- Capacitat per a ajudar les persones perquè siguen capaces de manifestar les necessitats, punts de vista i circumstàncies.
- Capacitat per a actuar en la resolució de les situacions de risc amb les persones, així com per a les pròpies i les dels col·legues de la professió.
- Capacitat per a promoure el creixement, desenvolupament i independència de les persones, identificant les oportunitats per formar i crear grups, utilitzant la programació i les dinàmiques de grups per al creixement personal i l'enfortiment de les habilitats de relació interpersonal.

- Capacitat per a treballar amb els comportaments que representen un risc per a les persones, grups i comunitats, identificant i avaluant les situacions i circumstàncies que configuren aquest comportament i elaborant estratègies de modificació dels mateixos.
- Capacitat per a analitzar i sistematitzar la informació que proporciona el treball quotidià com a suport per a revisar i millorar les estratègies professionals que han de donar resposta a les situacions socials emergents.
- Capacitat per a utilitzar la mediació com a estratègia d'intervenció destinada a la resolució alternativa de conflictes, en les circumstàncies que així ho requerisquen.
- Capacitat per a potenciar les persones, famílies, grups i comunitats a fi que siguin capaços de resoldre les situacions en què es troben.
- Capacitat per a desenvolupar i incorporar a les pràctiques professionals les actituds i habilitats necessàries per a incorporar la perspectiva de gènere.
- Capacitat per a establir i actuar per a la resolució de situacions de risc prèvia identificació i definició de la seua naturalesa.
- Capacitat per a establir, minimitzar i gestionar el risc cap a un mateix i els col·legues per mitjà de la planificació, la revisió i el seguiment d'accions per limitar l'estrès i el risc.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

R.A-22. Sap identificar diferents problemes i necessitats.

R.A-23. Sap descriure i mesurar els processos d'interacció psicològica, la dinàmica dels grups i les relacions asimètriques per jerarquia de poder.

R.A-24. És capaç de mesurar variables psicològiques i sap descriure processos cognoscitius, emocionals, motivacionals i comportamentals.

R.A-25. Sap analitzar el context on es desenvolupa la discriminació de gènere en conductes individuals i en processos grupals.

R.A-26. És capaç d'establir les metes d'actuació psicosocial en diferents contextos.

R.A-27. És capaç de transmetre i comunicar per escrit i oralment usant de forma adequada la terminologia de la psicologia en l'àmbit de les ciències socials.

R.A-28. És responsable de les seues obligacions i és capaç de col·laborar amb els companys i companyes en equip.

R.A-29. Coneix i aplica les obligacions deontològiques de les diferents disciplines socials.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Aspectes conceptuals bàsics

- 1.1. Perspectiva de gènere en ciències socials i metodologia destudi.
- 1.2. Identitat, imatge corporal i construcció de la subjectivitat.
- 1.3. Aprenentatge de rols i estereotips de gènere.
- 1.4. Discriminació de gènere i actituds sexistes.

2. Sexualitat humana i relacions dintimitat: perspectiva de gènere

- 2.1. Conductes i motivacions sexuals en dones i en homes: anàlisi comparativa.
- 2.2. Intimitat, relacions íntimes i conflictes de gènere.

3. Enfocaments de gènere en lanàlisi dàmbit laboral

- 3.1. Discriminació contra les dones al mercat del treball. Hipòtesis explicatives.
- 3.2. Desenvolupament professional i coresponsabilitat familiar.
- 3.3. Invisibilitat de les dones en posicions de poder i estils directius.

4. Maltractament i violència contra les dones

- 4.1. Pensament patriarcal i impacte sobre les dones. Situació actual.
- 4.2. El procés de maltractament: tipologies, tòpics i cicle de violència.
- 4.3. Estructura psíquica i estratègies de prevenció.
- 4.4. Intervenció psicosocial. Múltiples nivells danàlisi.

5. Equitat, igualtat i diversitat

- 5.1. Mesures dacció i plans per a potenciar la igualtat de gènere.
- 5.2. Reconeixement i valoració de la diversitat humana.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	45,00	100
Elaboració de treballs en grup	5,00	0
Elaboració de treballs individuals	7,00	0
Estudi i treball autònom	15,00	0
Lectures de material complementari	2,50	0
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	5,00	0
Resolució de casos pràctics	3,00	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

S'utilitzaran les metodologies docents següents:

- Lliçó magistral participativa.
- Debats i discussions participatius.
- Activitats de tipus expositiu: exposicions teòriques, seminaris, presentació de treballs.
- Treball col·laboratiu/treball en equip dels/de les estudiants.
- Tutoria individual, grupal i/o virtual.

AVALUACIÓ

El sistema de qualificació s'ajustarà a la legislació vigent.

La informació per obtenir la qualificació final de l'assignatura s'obtindrà mitjançant los següents procediments: avaluació final individual (examen final tipus test i/o resposta oberta) i avaluació contínua o de progrés (activitats realitzades en classe presencial, supòsits pràctics, informes i/o treballs individuals i de grup, control d'assistència i participació, accés a continguts disponibles en l'aula virtual, proves realitzades a classe, etc.).

- L'avaluació final individual s'ajustarà als objectius específics de la guia docent. Aquesta avaluació, que reflectirà l'esforç global de l'estudiantat i el nivell aconseguit en finalitzar el procés d'ensenyament-aprenentatge de l'assignatura, es realitzarà després de les classes, en la data oficial proposada pel centre per a cada una de la convocatòries. Aquesta prova final serà escrita i representarà el 60% de la qualificació de global de l'assignatura.
- Avaluació contínua o de progrés del treball realitzat per l'estudiantat al llarg del curs, que representarà el 40% de la qualificació de l'assignatura. Aquesta avaluació contínua es realitzarà a través de supòsits pràctics i informes que proposi el/la professor /a (30% sobre el total de la qualificació del curs) i avaluació del treball realitzat per l'estudiant en el transcurs de les classes (activitats, treballs, debats realitzats a les classes) (10% sobre el total de la qualificació en el curs).

Els/les alumnes que no hagen aprovat la 1a Convocatòria de l'examen podran presentar-se a l'examen de la 2a Convocatòria, i se'ls guardarà la nota que hagen obtingut durant el curs en l'avaluació contínua.

En el cas de no haver superat l'aprobat en l'avaluació contínua, només podrà recuperar la part corresponent a l'avaluació de supòsits pràctics i informes (30% de la nota).

No es pot recuperar l'avaluació contínua del treball realitzat per l'estudiant en el transcurs de les classes (activitats, treballs, debats realitzats en les classes) (10% sobre el total de la qualificació en el curs) .

Us recordem que:

El plagi és "l'acció de deshonestat al moment de copiar en el substancial obres alienes presentant-les com a pròpies" (Reducindo et al., 2017, p. 300). I, el ciberplagi "ocorre quan es presenta un treball com a fruit del treball personal quan realment és informació copiada parcial, mitjana o totalment d'un autor sense cap mena de crèdits o bibliografia. Normalment succeeix amb textos [...] en línia" (Sarrià i De Francisco, 2018, p. 4).

No incórrer en pràctiques com les referides implica fer un ús responsable i ètic de la informació que s'utilitza en els treballs acadèmics. Les Normes APA-7a Edició són l'instrument imprescindible per a aconseguir l'honestat acadèmica tal com us indicarem en els treballs d'avaluació contínua que presenteu al llarg del quadrimestre.

Dit l'anterior, a partir del segon quadrimestre de primer curs, en totes les assignatures es prestarà especial atenció, en l'avaluació contínua de treballs, al compliment de les pràctiques d'honestat acadèmica i respecte per la propietat intel·lectual de tercers, mitjançant l'ús de la citació i presentació de treballs acadèmics, seguint normes APA-7a edició.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Barberá, E. (1998). *Psicología del Género*. Ariel.
- Barberá, E. Y Martínez-Benlloch, I. (2004). *Psicología y género*. Pearson.

Complementàries

- American Psychological Association. (2015a). Guidelines for psychological practice with transgender and gender nonconforming people. *American Psychologist*, 70, 832864.
- American Psychological Association. (2015b). Key terms and concepts in understanding gender diversity and sexual orientation among students. <https://www.apa.org/pi/lgbt/programs/safe-supportive/lgbt/key-terms.pdf>
- Barberá, E. (2000). Género y organización laboral: intervenciones y cambio. En J. Fernández (Coord). *La intervención en los ámbitos de la sexología y la generología* (pp. 177-216). Pirámide.
- Beall, A.E. y Stenberg, R.J. (1993). *The Psychology of Gender*. Guilford Press.
- Blanco, J. (2009). Rostros visibles de la violencia invisible. *Violencia simbólica que sostiene el patriarcado*. *Revista Venezolana de Estudios de la Mujer*, 14(32), 63-70. Disponible en: www.scielo.org.ve
- Bosch, E. y Ferrer, V. (2013). Nuevo modelo explicativo para la violencia contra las mujeres en la pareja: el modelo piramidal y el proceso de filtraje. *Asparkia*, 24, 54-67.
- Bourdieu, P. (1998). *La dominación masculina*. Barcelona: Anagrama.
- Campillo, N. y Barberá, E. (Coords.) (1993). *La discriminación sexual en las teorías y prácticas científicas*. Promolibro.
- Chalin, A. (2014). *Promoviendo la igualdad y la no discriminación a través de los fondos estructurales y de inversión europeos 2014-2020*. Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, Madrid. <https://www.msssi.gob.es/ssi/igualdadOportunidades/noDiscriminacion/publicaciones>
- Fernández, J. (1996). *Varones y mujeres. Desarrollo de la doble realidad del sexo y del género*. Pirámide.
- Fernández, J. (Coord.) (1998). *Género y sociedad*. Pirámide.
- Ferrer, V. y Bosch, E. (2016). Las masculinidades y los programas de intervención para maltratadores en casos de violencia de género en España. *Masculinities and Social Change*, 5, 28-51.
- Hare-Mustin, R.T. y Marecek, J. (1994). *Marcar la diferencia. Psicología y construcción de los sexos*. Edit. Herder.
- Lafuente, S., Barberá, E., y Sarrió, M. (1998). *Mujeres, éxito laboral y apoyo familiar*. Promolibro.
- Lipovetsky, G. (1999). *La tercera mujer*. Anagrama.
- Pastor, R., Martínez, I., Barberá, E., y Castaño, L. (1990). *Perspectivas actuales en la investigación psicológica sobre el sistema de género*. Naullibres.

- Reducindo, I., Rivera, L. R., Rivera, J., y Olvera, M.A. (2017) Integración de plataforma LMS y algoritmo de código abierto para detección y prevención de plagio en Educación Superior. *Revista General de Información y Documentación* 27 (2), 299-315. <https://revistas.ucm.es/index.php/RGID/issue/view/3197>
- Sarriá, J. F. y De Francisco, J. C. (2018). Ciberplagio académico: un tema de importancia. *Lite ¡A tu alcance!*, 68, 4-12. <https://es.calameo.com/read/00557874303bfa3c48182>